

WOORD VOORAF

In de drieëntwintigste aflevering van de Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg worden voornamelijk onderwerpen uit de sociale geschiedenis behandeld. De bundel opent met een studie over de 18e eeuwse Jodenpolitiek in de gebieden die behoren tot de huidige provincie Limburg van de hand van Drs J. C. G. M. Jansen. De auteur constateert dat de houding van de overheid ten opzichte van de kleine Joodse gemeenschappen twee verschijningsvormen vertoonde. In de gebieden, die nauw contact met het Rijnland onderhielden, namen de regionale en lokale besturen maatregelen om de plaats der Joden in het economisch en sociaal leven duidelijk vast te leggen. In de Staatse gebieden liet men veeleer Gods water over Gods akker lopen. De bemoeienissen van de lokale besturen met de Joden bleven er steeds heel marginaal. Of men zich inspande voor het vastleggen van de rechten en plichten der Joden in wetteksten of dat naliet, maakte overigens niet erg veel verschil. Geen enkele bestuursvorm of bestuurslaag was in staat zijn wetten en maatregelen te doen uitvoeren. De werkelijke relaties tussen Joden en niet-Joden voltrokken zich op een ander niveau dan door de overheid was bedoeld.

In een tweede studie, die de titel draagt 'Waanzin en repressie. De zinnelozen en hun behandeling in Maastricht in de 18e eeuw' gaat dezelfde auteur de redenen na, waarom honderden burgers in het 18e eeuwse Maastricht in het zinnelozenhuis werden opgesloten en als krankzinnigen werden behandeld. Ook hier blijkt de werkelijkheid op een ander niveau te liggen dan de verschijnselen. Het gaat vrijwel nooit om de opvang van geesteszieken, maar om een vorm van sociale repressie. Middels opsluiting in het zinnelozenhuis bestreed de overheid allerlei vormen van anomie, van afwijkend sociaal gedrag.

In beide studies komt een zelfde probleemveld naar voren. Sociale gebeurtenissen zijn nog geen sociale realiteiten. De feiten verwijzen steeds naar dieper liggende maatschappelijke problemen. Gesuggereerd wordt daarom de studie van de sociale structuren te gaan aanvatten.

Zoals gebruikelijk wordt het Jaarboek besloten met een literatuuroverzicht, een jaarverslag en lijsten van bestuurderen en contribuanten van het Sociaal Historisch Centrum. Het literatuuroverzicht wijkt dit keer af van het gebruikelijke schema. Er wor-

den geen gedrukte publicaties in besproken, maar nog ongedrukte studies. Deze intentie krijgt gestalte middels een overzicht van de inhoud van een veertiental recente scripties.

De Redactie.